750/06

Den 12. juni 2006 blev i sag nr. 67.460:

xxxxx xxxx
xxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxx xxxx

mod

If Skadeforsikring
Stamholmen 159
2650 Hvidovre

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har husejerforsikring med retshjælpsdækning i If Skadeforsikring, klager ved sin advokat over selskabets afvisning af at yde forhåndstilsagn om retshjælpsdækning til en sag om mangler ved udførelsen af en tilbygning til den forsikrede ejendom. Advokaten har påklaget, at selskabet i perioden 23/9 2004 til 27/6 2005 har undladt at tage stilling til anmodningen om retshjælpsdækning.

Selskabet har afvist at dække skaden med henvisning til, at der på nuværende tidspunkt ikke er en konkret aktuel tvist, som med rimelighed kan danne grundlag for et civilt søgsmål.

Det fremgår af sagen, at klagerens advokat ved skrivelse af 23/9 2004 anmodede det indklagede selskab om at bekræfte, at der var dækning for udgifterne ved advokatens medvirken "i de forskellige problemstillinger". Advokatens skrivelse var bilagt skrivelser til henholdsvis kurator i konkursboet efter det arkitektfirma, som havde medvirket til opførelsen af tilbygningen samt det tømrer- og murerfirma, som havde forestået arbejdet.

Af den bilagte skrivelse af 23/9 2004 til kurator i konkursboet efter det arkitektfirma, som havde medvirket til opførelsen af tilbygningen er anført, at der ved 1-årsgennemgangen af bygningen den 18/3 2003 var konstateret diverse håndværksmæssige mangler ved

tilbygningen, og at der efterfølgende var konstateret yderligere, alvorlige mangler. I skrivelsen af 23/9 2004 til tømrer- og murerfirmaet anmodes om stillingtagen til afhjælpning af mangler ved tilbygningen.

Selskabet afviste ved skrivelse af 24/9 2004 at yde retshjælpsdækning med henvisning til, at der var tale om almindelig advokatrådgivning og ikke en retlig tvist.

Klagerens advokat svarede ved skrivelse af 28/9 2004 til det indklagede selskab:

> "Samtidig tillader jeg mig at bemærke, at min klient har henvendt sig til mig, fordi der i over et år ikke er sket afhjælpning af de ved byggeriet konstaterede mangler og fordi der endnu ikke er nogen løsning på det økonomiske mellemværende.
>
> Dette kan vel dårligt karakteriseres som andet end en aktuel - og allerede langvarig - tvist."

Selskabet svarede den 25/10 2004 klagerens advokat og anmodede advokaten om dokumentation indeholdende en faglig vurdering af de påklagede forhold. Heroverfor tilkendegav klagerens advokat ved skrivelse af 26/10 2004 at "…spørgsmålene om ansvarsgrundlaget for arkitektfirmaet og konstateringerne af mangler ved byggeriet er langt forbi disse stader." Det anføres videre, at et syn- og skøn til konstatering af skadernes omfang og udbedringsmulighederne sandsynligvis vil blive nødvendigt. Selskabet anmodede herefter ved skrivelse af 1/11 2004 om afklaring af, om der var sket anmeldelse af kravet til det konkursramte arkitektfirmas ansvarsforsikringsselskab samt oplysning om forsikringsselskabets stillingtagen. Til dette anførte klagerens advokat ved skrivelse af 15/11 2004 til det indklagede selskab:

> "Imidlertid kan jeg ikke acceptere, at ansvarsforsikringsselskabets stillingtagen skal afventes, før der tages stilling til syn og skøn, hvorved den faglige dokumentation, De efterlyser, vil fremkomme."

Her over for anførte selskabet ved skrivelse af 22/11 2004:

> "Med faglig dokumentation i relation til spørgsmålet om dækningstilsagn på forsikringen mener vi f.eks. en tømrers udtalelse om problemets art ved gulvet og dets

omfang. Tilsvarende gør sig gældende for terrassen. Det er vores vurdering at en sådan udtalelse vil kunne sandsynliggøre, hvorvidt der foreligger fejl begået af arkitekten eller om der er tale om udførelsesfejl fra entreprenørens side.

Vi skal endnu engang opfordre Dem til at afklare, hvorvidt der er sket anmeldelse til H., M. & T. A/S under konkurs' ansvarsforsikringsselskab, samt hvorledes dette forsikringsselskab forholder sig til kravet."

Klagerens advokat meddelte ved skrivelse af 30/11 2004, at han fortsat ikke kunne acceptere, at ansvarsforsikringsselskabets stillingtagen skulle afventes forud for det indklagede selskabs stillingtagen til syn- og skøn. Det indklagede selskab meddelte ved skrivelse af 13/12 2004, at advokatens skrivelse af 30/11 2004 ikke gav anledning til yderligere bemærkninger, idet der henvistes til selskabets skrivelse af 22/11 2004.

Ved skrivelse af 11/2 2205 til det indklagede selskab fremsendte klagerens advokat kopi af sin skrivelse af 11/2 2005 til ansvarsforsikringsselskabet, idet han fortsat over for det indklagede selskab tilkendegav, at han ikke kunne acceptere, at ansvarsselskabets stillingtagen skulle afventes. Af skrivelsen til ansvarsforsikringsselskabet fremgår, at klagerens advokat under en samtale med ansvarsforsikringsselskabet har fået bekræftet, at selskabet havde "… en skadeanmeldelse liggende, men uden nærmere oplysninger om, hvad det drejede sig om." Det fremgår videre:

"Efter nærmere overvejelse er jeg imidlertid blevet opmærksom på, at der kan være mulighed for, at ikke alle de konstaterede forhold alene skyldes Deres forsikringstagers forkerte beregninger, men muligvis kan være en kombination af flere forhold eller eventuelt forhold, som Deres forsikringstager slet ikke kan lastes for.

I denne situation kan jeg ikke forsvare at lade et syn og skøn afholde, uden at også de andre mulige skadeforvoldere indvarsles til skønnet, idet skønnet, hvis resultatet skulle være, at Deres forsikringstager kun delvist er skyld i skaden, i så fald ikke ville kunne påberåbes overfor de øvrige mulige involverede."

Skrivelsen til ansvarsselskabet var bilagt et udkast til bevisbegæring, som klagerens advokat anmodede ansvarsforsikringsselskabet om at fremkomme med eventuelle bemærkninger til.

Det indklagede selskab anførte ved skrivelse af 25/2 2005 til klagerens advokat:

> "Hermed bekræftes modtagelsen af Deres brev af 11. februar 2005 bilagt Deres brev til arkitektens ansvarsforsikringsselskab samt udkast til syn og skøn.
>
> For så vidt angår forholdet mellem Deres klient og arkitektens ansvarsforsikringsselskab tillader vi os at afvente selskabets stillingtagen til ansvar for eventuelle projekteringsfejl.
>
> I relation til den udøvende entreprenør kan vi ikke af sagens materiale se, at denne har haft mulighed for at tage stilling til de påståede mangler. Endvidere bemærkes at sagen i relation til entreprenøren med fordel kan behandles ved Byggeriets Ankenævn, idet entreprenøren ses at være medlem af garantiordningen.
>
> På det foreliggende kan vi ikke se at der foreligger en konkret og aktuel tvist, der kan berettige til dækning på retshjælpsforsikringen."

Den 3/3 2005 rettede klagerens advokat henvendelse til det indklagede selskabs direktion. Af skrivelsen fremgår:

> "Til Deres orientering kan jeg oplyse, at jeg nu har skrevet til Deres selskab adskillige gange siden september sidste år, uden at det endnu er lykkedes mig at opnå at få en skrivelse fra Dem indeholdende accept af retshjælpsdækning.
>
> Hver eneste gang jeg skriver og orienterer om en udvikling i sagen får jeg et svar tilbage om, at De vil vente med at tage stilling.
>
> I den anledning hører jeg gerne, om der er tale om en ny politik, hvor man venter med at meddele tilsagn om retshjælpsdækning indtil sagerne er slut, således at man kan meddele afslag med henvisning til, at der ikke længere er nogen tvist.

Da det er medens tvisten består og sagerne verserer, Deres forsikringstagere har brug for at vide, hvor de står, kan Deres forsikringstagere ikke være tjent med denne henholdende sagsbehandling."

Ved skrivelse af 11/3 2005 til det indklagede selskabs direktion oplyste klagerens advokat, at han samme dag havde rykket ansvarsforsikringsselskabet for stillingtagen i sagen. Han erindrede samtidig om svar på sin skrivelse af 3/3 2005.

Den 22/3 2005 skrev det indklagede selskabs kundeombud til klagerens advokat. Af skrivelsen fremgår:

"Indledningsvis beklager vi Deres utilfredshed med vores sagsbehandling i forbindelse med Deres retshjælpsanmodning.

Førend et tilsagn om retshjælpsdækning kan meddeles, skal flere betingelser være til stede. Det skal sandsynliggøres, at der mellem Deres klient og en modpart foreligger en aktuel og konkret tvist. Endvidere skal Deres klient have en rimelig udsigt til at opnå et gunstigt resultat ved at føre proces.

I den foreliggende sag kan vi forstå, at der er flere parter involveret. Det er oplyst at der har været afholdt 1 års eftersyn, i hvilken forbindelse der er konstateret forskellige fejl og mangler.

For så vidt angår udførselsfejl forårsaget af entreprenøren K.H. Tømrer- & Snedkerfirma.

Det er vores opfattelse at en tvist om disse principielt bør behandles ved Byggeriets Ankenævn. Der ydes ikke retshjælpsdækning til sagens behandling ved Byggeriets Ankenævn, jf. retshjælpsbetingelsernes § 7. Det bemærkes at det ikke ud fra sagens bilag fremgår at entreprenøren skulle være uenig i fejlene og manglernes tilstedeværelse. Udbedringen af disse synes på det foreliggende alene forhindret af en betalingsvægring fra Deres klients side. I relation til entreprenøren finder vi det tvivlsomt,

hvorvidt forholdet på nuværende tidspunkt er relevant i forhold til retshjælpsforsikringen.

Forholdet mellem Deres klient og H. Arkitekter under konkurs.
Vi tillader vi os at fremkomme med følgende bemærkninger. Vi har forstået det således, at sagens måske største problem findes i en for svagt dimensioneret gulvkonstruktionen, der tilsyneladende er begyndt at synke samt gynge. Således i hvert fald Deres udkast til skønstema af 11. februar 2005.

Henset til at H. Arkitekter er under konkursbehandling vil et retshjælpstilsagn til at påbegynde søgsmål mod dette, endsige afholde udenretligt syn og skøn, være udelukket. Udsigten til en bagatelagtig dividende som simpel kreditor medfører, at vi ikke anser et sådan retsskridt for rimeligt.

Af samme grund har vi gentagne gange opfordret Dem til at søge forholdet til H. Arkitekter under konkurs ansvarsforsikringsselskab afklaret. Vi har noteret os at De først ses at have henvendt Dem til ansvarsforsikringsselskabet omkring den 11. februar 2005.

Forholdet mellem Deres klient og ansvarsforsikringsselskabet.
Vi kan på nuværende tidspunkt ikke se, at ansvarsforsikringsselskabet på nogen måde har taget stilling til anmeldelsen fra H. Arkitekter under konkurs.

Vi er enige med Dem i, at Deres klient kan have et krav på forhåndstilsagn om retshjælpsdækning til Deres påtænkte afholdelse af udenretligt syn og skøn, hvis ansvarsforsikringsselskabet afviser at der er ansvar, herunder hvis Deres klient skal vente urimeligt længe for at afvente ansvarsforsikringsselskabets stillingstagen i sagen. Inden man kan vurdere om der er en relevant tvist mellem Deres klient og ansvarsforsikringsselskabet, må selskabet imidlertid have en rimelig chance for dels at tage stilling til forsikringsdækningen dels ansvarsproblematikken.

For det tilfælde at selskabet mener at der ikke er dækning på ansvarsforsikringen, vil vi selvsagt revurdere mulighederne for at give forhåndstilsagn om retshjælp, idet det afhænger af, om afvisningen må anses for korrekt. Er tilfældet dækket på ansvarsforsikringen, må der gives ansvarsforsikringsselskabet en rimelig frist til at vurdere ansvaret. Anerkendes ansvaret, foreligger der ingen tvist.

Det er således vores opfattelse at der ikke overfor ansvarsforsikringsselskabet på nuværende tidspunkt foreligger en aktuel og konkret tvist, ligesom afholdelse af anticiperet syn og skøn ikke ses rimeligt, henset til uvisheden om dækning og ansvar. Disse forhold må søges afklaret først."

Hertil svarede klagerens advokat ved skrivelse af 11/4 2005 til det indklagede selskabs direktion:

"Det er med beklagelse, jeg må konstatere, at nogle af sagens væsentlige aspekter er undgået Deres opmærksomhed.

Et af de altoverskyggende problemer er, at min klient på basis af Deres manglende stillingtagen til min anmodning af 23.09.2004 har været afskåret fra at foretage de relevante skridt.

Da det udførende - nu konkursramte - arkitektselskab er krumtappen, hvorom alt drejer, kan jeg ikke undlade at få fastslået ansvaret for dette selskab, ikke mindst fordi der er en selvrisiko i selskabets forsikring.

Dette er også forudsætningen for, at arkitektselskabets forsikringsselskab kan inddrages i sagen, idet man ikke vil beskæftige sig med sagen, hvis der ikke er fejl/ansvar.

For så vidt angår entreprenøren er der mulighed for, at fejlene ved byggeriet er opstået, fordi entreprenøren har fulgt arkitektens anvisninger, uden at gøre opmærksom på, at der var fejl, at entreprenøren har fulgt anvisningerne uden at vide bedre eller ikke har fulgt arkitektfirmaets anvisninger.

I alle tre relationer var og er der tale om aktuelle tvister, som Deres selskab med skiftende begrundelser har afvist at udtale sig om retshjælpsdækningen om.

Mest gennemgående har været Deres krav om faglig dokumentation for, at der forelå fejl, hvorfor jeg har foreslået en af Retten udmeldt isoleret bevisoptagelse, som alle involverede med bindende retsvirkning kunne inddrages i, selv om senere sager måtte skulle køre i forskellige fora.

Heller ikke dette har jeg kunnet opnå Deres stillingtagen til, idet De har ønsket arkitektfirmaets ansvarsforsikringsselskabs stillingtagen først.

Dette vil i realiteten sige, at De ikke ønsker at behandle en anmodning om retshjælp, før De ved, om modparten anerkender ansvaret.

Dette kan jeg heller ikke bruge til noget, idet der i så fald ikke længere ville være en tvist, og De kunne i så fald nægte retshjælpsdækningstilsagn med den begrundelse."

Ved skrivelser af 22/4 2005 og 2/5 2005 erindrede klagerens advokat det indklagede selskabs direktion om svar på sin skrivelse af 11/4 2005. Ved skrivelse af 2/5 2005 fastholdt selskabet afslaget på retshjælpsdækning. I skrivelsen er bl.a. anført:

"I relation til tilstedeværelsen af et eventuelt mangelfuldt forhold må vi fastholde at det - i en sag vedrørende denne type mangler - er en forudsætning for forhåndstilsagnet, at Deres klient kan sandsynliggøre at der er mangler ved gulvet. Vi må derfor holde fast i, at det er en betingelse at Deres klient får en udtalelse fra en faglig relevant person der kan udtale sig om gulvet."

Klagerens advokat svarede ved skrivelse af 5/5 2005 til selskabets direktion:

"Det er med beklagelse, jeg må konstatere, at skrivelsen kun kan opfattes som en fortsættelse af Deres hidtidige politik med at undlade at tage stilling.

…

Det er nu lykkedes mig at fremkalde en situation, hvor jeg gennem isoleret bevisoptagelse med én handling dels kan binde alle parter til et konstaterbart faktum dels kan skaffe Dem den krævede faglige dokumentation for fejl, og alligevel mødes jeg endnu engang med en afvisning af en stillingtagen.

Med henvisning til Deres skrivelse må jeg gøre opmærksom på, at Deres opfattelse af at kunne vente med at give forhåndstilsagn til retshjælpsdækning, indtil tvisten er afsluttet ikke er i overensstemmelse med hverken policens ordlyd eller praksis på området.

Derfor må jeg kræve en klar stillingtagen til samtlige mine anmodninger nu.

De må enten svare ja eller nej, så der er en afgørelse, som i givet fald kan indbringes for forsikringsankenævnet.

De kan ikke blive ved med at holde min klient hen på denne måde med deraf følgende risiko for retstab, fordi de relevante retsskridt ikke kan iværksættes."

Ved skrivelse af 17/5 2005 erindrede klagerens advokat det indklagede selskabs direktion om sin skrivelse af 5/5 2005. Ved skrivelse af 25/5 2005 fastholdt selskabet sin stilling. Klagerens advokat svarede ved skrivelse af 31/5 2005 til selskabets direktion:

"Selv om jeg godt ved, at advokater aldrig lader sig overraske af noget som helst, må jeg bekende, at jer er tæt ved, når jeg læser Deres seneste brev.

De har tydeligvis ikke sat Dem ind i hverken sagen eller, hvad jeg skriver, og jeg må meddele, at jeg ikke vil have flere af Deres breve, hvor De med forskellige begrundelser forsøger at undgå at svare.

På min klients vegne må jeg forlange et klart svar på, om De vil bekræfte retshjælpsdækning eller ej, for syn og skønnet skal sættes i gang og gennemføres nu."

Ved skrivelse af 9/6 2005 rykkede advokaten selskabets direktion for svar. Ved skrivelse af 15/6 2005 tilkendegav selskabet, at man ikke kunne se at have modtaget skrivelsen af 31/5 2005. Det blev samtidig angivet, at man ikke for indeværende kunne bekræfte retshjælpsdækning. Efter at have modtaget skrivelsen af 31/5 2005 fastholdt selskabet ved skrivelse af 27/6 2005 afslaget på dækning og henviste advokaten til at indbringe sagen for Ankenævnet for Forsikring.

Ved skrivelse af 17/7 2005 fremsendte klagerens advokat kopi af skrivelse af 5/7 2005 fra ansvarsforsikringsselskabet, hvori dette selskab tilkendegiver at være indstillet på at deltage i syn- og skøn. Af ansvarsforsikringsselskabets skrivelse fremgår bl.a.:

> "**Det er et krav, at vores kunde har handlet ansvarspådragende**
> Hvis der fra vores side skal ske en dækning af et tab hos din klient, er det naturligvis et krav, at vi har sikkerhed for, at vores kunde har handlet ansvarspådragende, og på baggrund af arkitekt E.M.'s oplysninger, er vi ikke sikre på i hvilket omfang dette er tilfældet.
>
> På denne baggrund ser det ud til, at den rigtigste fremgangsmåde vil være, at du indleder den aftalte syns- og skønssag med de nævnte tilretninger for så vidt angår skønstemaet."

Klagerens advokat har søgt statsamtet om fri proces. Det indklagede selskab har den 23/8 2005 skrevet således til statsamtet:

> "Vi har modtaget kopi af advokat K.P.'s brev af 9. august til Dem, idet vi har behandlet sagen i henhold til vores retshjælpsbetingelser. Vi har hidtil ikke vurderet at der var rimelig grund til at udtage stævningen.
>
> For god ordens skyld skal jeg derfor bede Dem vende tilbage overfor os, hvis De ønsker en kopi af det materiale vi har, herunder ønsker en begrundelse for vores afslag."

Klageren har ved sin advokat over for nævnet gjort gældende, at selskabet skal yde retshjælpsdækning. Advokaten har i sin klageskrivelse dateret 12/8 2005 anført:

"I perioden mellem d. 23.09.2004 - 27.06.2005 undlod IF Skadeforsikring at tage stilling til om, hvorvidt retshjælpsdækning skulle meddeles eller ej.

Først d. 27.06.2005 traf IF Skadeforsikring afgørelse, og begrundelsen for afslaget var, at man ikke mente, at der var tale om en tvist, hvilket afkræftes af vedlagte korrespondance."

Klagerens advokat har ved skrivelse af 25/8 2005 til nævnet i relation til selskabets skrivelse af 23/8 2005 til statsamtet anført:

"Formålet med denne skrivelse kan desværre kun være, at IF Skadeforsikring søger at påvirke Statsamtet til at meddele afslag på den for min klient indgivne ansøgning om fri proces.

Da forsikringsselskabet i tilfælde af en imødekommelse af ansøgningen vil komme til at afholde udgifter, som min klient i tilfælde af afslag på ansøgningen som udgangspunkt selv vil skulle afholde, kan skrivelsen kun have det ene formål at varetage selskabets egne økonomiske interesser, idet min klients interesser klart modarbejdes.

Ud over at det forekommer helt utilladeligt, at et forsikringsselskab modarbejder sin forsikringstagers interesser, synes skrivelsen tillige at være endnu en bekræftelse på, at selskabets hovedformål med den hidtidige behandling af ansøgningen om retshjælp har været med alle midler at undgå at komme til at betale under forsikringen.

På denne baggrund ønskes en bedømmelse af, om selskabets adfærd er i overensstemmelse med god forsikringsskik m.v."

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse. Selskabet har til støtte herfor i skrivelse af 6/9 2005 til nævnet anført:

"Vi er ikke enige med advokat K.P. i dennes antagelse af at vi i perioden fra 23. september 2004 til 27. juni 2005 har undladt at tage stilling til om der skulle meddeles tilsagn om retshjælpsdækning eller ej. Det fremgår af den af advokat K.P. vedlagte

korrespondance mellem denne og If…, at vi til stadighed har afvist at meddele et sådant tilsagn.

Det er vores fortsatte opfattelse af sagen, at der ikke bør meddeles tilsagn om retshjælpsdækning.

Af korrespondancen fremgår at advokat K.P. på nuværende tidspunkt ønsker syn og skøn foretaget med henblik på konstatering af eventuelle mangler, omfanget af disse samt hvem der eventuelt kan gøres ansvarlig for disse. Det bemærkes at arkitektselskabets ansvarsforsikringsselskab ikke på det foreliggende har kunnet tage stilling til ansvar og dækning under ansvarsforsikringen, men har tilkendegivet at være indstillet på at deltage i sagens opklaring herunder ved afholdelse af syn og skøn.

Vi mener på nuværende tidspunkt ikke at der er tale om en konkret aktuel tvist, som med rimelighed kan danne grundlag for et civilt søgsmål, jf. betingelsernes § 2, stk. 2.

Det er endvidere vores opfattelse at vores afslag af at meddele tilsagn om retshjælpsdækning er i overensstemmelse med Ankenævnets praksis, jf. f.eks. sag nr. 60.705."

Selskabet har i relation til spørgsmålet om henvendelsen til statsamtet i skrivelse af 14/9 2005 til nævnet anført:

"Det er ikke vores opfattelse at selskabet har handlet i strid med 'god forsikringsskik m.v.', ved at oplyse Statsamtet vores vurdering af, om vores forsikringstager har krav på forhåndstilsagn om dækning på retshjælpsforsikringen."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 2. Hvilke tvister er dækket af retshjælpsforsikringen?**

1. Forsikringen dækker tvister, som er opstået i privatlivet, og som efter deres art vil kunne behandles af en domstol efter retsplejelovens regler om civile sager. For-

sikringen dækker også tvister af denne art, som efter parternes aftale i stedet behandles ved voldgift.

2. Ved tvister forstås konkrete aktuelle konflikter, som med rimelighed kan danne grundlag for et civilretligt søgsmål.

3. Selskabet skal - på det foreliggende grundlag - afgive udtalelse om, hvorvidt tvisten er dækket af forsikringen eller ikke. Selskabet har både ret og pligt til at give udtryk for tvivl om sagens rimelighed. Dækningstilsagn er begrænset til omkostninger, der står i et rimeligt forhold til sagens genstand."

Nævnet udtaler:
Selskabets Kundeombud anførte i sin udtalelse af 22/3 2005, at klageren under visse nærmere angivne omstændigheder kunne anses for at have et krav på forhåndstilsagn til et udenretligt syn og skøn mod arkitektens ansvarsforsikring. Efter ansvarsforsikringsselskabets angivelser i skrivelsen af 5/7 2005 om at være indstillet på at deltage heri, finder nævnet, at klageren har krav på retshjælpsdækning til et udenretligt syn og skøn mod arkitektens ansvarsforsikringsselskab.

Herefter, og da nævnet finder, at klageren ikke i videre omfang på det foreliggende grundlag har krav på retshjælpsdækning,

b e s t e m m e s :

Selskabet, If Skadeforsikring, skal yde klageren retshjælpsdækning til det påtænkte syn og skøn mod arkitektens ansvarsforsikringsselskab.

Klagen i øvrigt kan ikke tages til følge.

Marianne Højgaard Pedersen